

RAFA ARNAL

Camí de molts camins

Josep Vicent Frechina

JOSEP VICENT FRECHINA

Va aparèixer com qui no vol i sense fer massa soroll en el darrer rearmament de Carraixet, la històrica formació folk de l'Horta que reprenia així la seua singladura després del traspàs del seu fundador i patriarca Lleonard Giner. Tanmateix, la seua presència al disc de reaparició, Guspira (PM produccions, 2008), no passava desapercebuda pels matisos que imprimia a la seua veu, protagonista del tema titular, la desimboltura amb què es bellugava en un context orientaltzant i una tendència al melisma que ajustava amb gust i temperament.

Aquests indicis es revalidaren de ple en la seua intervenció al projecte conjunt d'Aljub i Kràma Afluències, guardonat amb un dels Premis Mediterrània atorgats per la Fira de Manresa en la seua edició del 2008. En Afluències s'enfrontava a un repertori d'alta exigència tècnica –compartint la part vocal amb Mara Aranda– i novament eixia reforçat d'un repte que, lluny d'intimidat-lo, li va permetre conèixer

millor la profunditat dels seus recursos expressius i feu que el seu nom començara a sonar en els cercles d'iniciats.

Al seu primer disc en solitari, Pam a pam (M Factory Music, 2011), Rafel Arnal fa bons tots els pronòstics que aquests prolegdems auspiciaven i se'ns descobre definitivament com un intèrpret versàtil i amb una robusta personalitat vocal, ben acomboiat per les músiques que li han escrit els germans Enric, César i Josep Àngel Murillo, gats vells de l'escena musical valenciana. Un disc fabricat, doncs, a quatre mans que, malgrat això, exhibeix una gran consistència estètica. Comencem la conversa amb ell tractant d'aclarir el secret d'aquest resultat.

Com ha estat el procés de concepció i realització del disc? El resultat es percep molt unitari tot i haver treballat en ell quatre persones diferents...

El projecte va nàixer arran de gravar el *Guspira*. Enric Murillo va

escoltar la meua interpretació en el tema «Guspira» i li va agradar molt. Em va demanar que li passara material meu i començarem a treballar sobre eixa base. I a partir d'ací va sorgir la idea de fer un disc en solitari. Inicialment anava a ser un disc fet només pels dos perquè ens entenem molt bé: els nostres gustos melòdics són molt pareguts, ens emocionem, per exemple, amb els mateixos canvis cromàtics... Sempre buscant aquelles estructures modals que són realment l'àmbit en el qual jo vull treballar. Quan la cosa havia agafat un cos suficient, enregistrem unes maquetes, els seus germans les escoltaren i ens proposaren afegir-se al projecte. Al final ens dividírem la composició, assumint cadascú tres temes. El procés ha estat molt laboriós, amb llargues discussions, molts descarts i molt de treball per unificar els criteris, arribar a solucions més o menys consensuades i fer meues les seues idees. Per això ens ha costat tant de treure: quasi tres anys des que començarem a plantejar-lo.

També han intervingut molts col·laboradors externs...

Sí. Jo això ho trobava indispensable. Totes les col·laboracions d'altres cultures diferents de la nostra –l'algeriana Soraya Kinane, els músics senegalesos...– són propostes meues. Jo no volia fer un disc blanc, parlant de no res i sense contrastos. Una cançó com «Túria» sense les percussions africanes no tindria el mateix sabor, per exemple.

Hagueres canviat moltes coses del disc si haguera estat només davall la teua responsabilitat?

Segur que sí, però d'altra banda estic molt content de com ha quedat. Si depenguera només de mi, possiblement hauria sigut més experimental: els Murillo són molt simfònics, en el sentit de l'estructura de les cançons, jo hauria tirat per alguns camins més oberts.

En tot cas, sona molt diferent de tot el que havien fet els Murillo abans...

És que ells possiblement també et dirien això: també haurien canviat coses. Hi havia alguns aspectes en els quals jo era intransigent, igual que ells també ho eren en altres. Jo els he tractat de portar a sonoritats més pròximes al pop i a l'electrònica, a buscar textures més complexes que les que ells han gastat habitualment.

Quins referents tenies tu en ment quan concebies la sonoritat del disc?

A mi hi ha una part de la música anglosaxona dels darrers deu anys que m'ha impactat molt: aquella que s'acosta a la música experimental i electroacústica. Et diria, per exemple, Massive Attack i la manera que tenen de treballar la profunditat del so; o la mescla que han fet músics com Natacha Atlas, partint de les seues arrels i ajuntant-se després amb DJs que han treballat en el *tecno* o el *dubstep* per buscar coses diferents; o Nitin Sawhney, que també fa electrònica però amb una base molt important de la seua cultura hindú... A mi m'interessava portar aquesta forma de treballar al nostre terreny perquè pense que textures sonores com aquestes encaixen molt fàcilment en un context modal. Després també m'agrada molt el *raï* —de fet Soraya Kinane, que col·labora a «Trenta d'agost», és una cantant de *raï* que era companya de Cheb Hasni—; també tota la percussió *sabar* que hi ha al disc: jo faig dansa contemporània i em pareix brutal la proposta d'aquests ritmes, com es ballen... Igualment m'atrau molt l'experimentació: buscar altres maneres de tancar els temes, fugint de les formes clàs-

siques i de les solucions harmòniques habituals... Conceptes com els que té Avishai Cohen que de sobte et toca el contrabaix, de sobte canta, de sobte fa una peça de jazz amb forta presència de cançons israelites... I de més prop nostre, m'interessa molt el que fa Carles Dénia, perquè la seua proposta també és una proposta de fusió, un camí de molts camins. Doncs tot això era el que jo volia apropar al disc i que no m'eixira una cosa massa estranya.

I en la teua forma de cantar, en qui et fixes?

Jo sóc absolutament profà en l'àmbit del cant, sempre ho he dit. M'agrada molt el cant melismàtic de la nostra música que, en el fons, l'apropa a coses com el jazz i li dona una caràcter musicalment molt interessant. Em resulta molt atractiva eixa forma de cantar que llança la veu i després desenvolupa caigudes o moments estancs... Jo vaig estudiar tres anys de cant líric i recorde que, tot i agradar-me molt, tirava a faltar eixa tendència a improvisar que t'ofereix el cant d'estil i, en general, tots els cants melismàtics. Però no sóc gens ortodox, sinó bastant intuïtiu: em

fixe en el que fa Botifarra, Carles Dénia, Apa... com dibuixen els melismes, estudie també altres músiques —ara per exemple, torne d'un curs de música otomana...

Pel que fa als textos, el disc pren l'aire d'una mena de manifest personal i generacional, des del seu mateix títol *Pam a pam* que presentes com una filosofia de vida...

Sí. Jo no volia fer un pamflet: volia parlar de mi, de la meua joventut, dels meus desitjos, de les meues frustracions... i dels meus *amorios* i *desamorios*. És un disc on totes les cançons s'han començat per la música i, després, hem buscat els temes i les paraules a les quals ens duia aquella música. Això no vol dir que parlant d'un mateix no es pugui fer política. Tot és política. Però el meu objectiu ací era explicar històries que he viscut per arribar a la meua gent, per això potser té alguna cosa de generacional. Molta gent de la meua generació pot sentir-se identificat amb temes com «Dies de festa» o «A les palpentes» perquè descriuen, d'alguna manera, la nostra realitat. O almenys és això el que humilment pretenia.

JOSEP VICENT FRECHINA